

ОСНОВНІ ПРОГНОЗНІ МАКРОПОКАЗНИКИ
економічного і соціального розвитку України на 2016 рік

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

від 2015 р. №

Київ

Про схвалення Прогнозу економічного і соціального розвитку України на 2016 рік та основних макропоказників економічного і соціального розвитку України на 2017—2019 роки

Кабінет Міністрів України постановляє:

1. Схвалити Прогноз економічного і соціального розвитку України на 2016 рік та основних макропоказників економічного і соціального розвитку України на 2017—2019 роки, визначивши основні прогностичні макропоказники економічного і соціального розвитку України згідно з додатками 1 і 2.

2. Міністерству економічного розвитку і торгівлі здійснювати моніторинг стану економічного і соціального розвитку України, враховуючи ситуацію в районі проведення антитерористичної операції, можливості відновлення економічного потенціалу відповідних територій, та за результатами у разі потреби подавати разом з Міністерством фінансів та Міністерством юстиції Кабінетові Міністрів України пропозиції щодо уточнення Прогнозу економічного і соціального розвитку України на 2016 рік та основних макропоказників економічного і соціального розвитку України на 2017—2019 роки.

Показник	Сценарій 1	Сценарій 2
	(прогноз)	
Валовий внутрішній продукт:		
номінальний, млрд. гривень	2262	2245,7
відсотків до попереднього року	102	99,7
Індекс споживчих цін:		
у середньому до попереднього року, відсотків	114,2	116,6
грудень до грудня попереднього року, відсотків	112	114,7
Індекс цін виробників промислової продукції (грудень до грудня попереднього року), відсотків	110,4	112,2
Прибуток прибуткових підприємств, млрд. гривень	357,6	326,8
Фонд оплати праці найманих працівників і грошового забезпечення військовослужбовців, млрд. гривень	589,1	579,2
Середньомісячна заробітна плата працівників, брутто:		
номінальна, гривень	4857	4821
номінальна, скоригована на індекс споживчих цін, відсотків до попереднього року	102,3	99,5
Кількість зайнятих економічною діяльністю у віці 15—70 років, млн. осіб	17,9	17,8
Рівень безробіття населення у віці 15—70 років за методологією Міжнародної організації праці, відсотків до економічно активного населення відповідного віку	10,4	10,8
Продуктивність праці, відсотків до попереднього року	101,5	99,8
Сальдо торговельного балансу, визначене за методологією платіжного балансу, млн. доларів США	-1577	-1069

Показник	Сценарій 1	Сценарій 2
	(прогноз)	
Експорт товарів і послуг:		
млн. доларів США	53 877	52 205
відсотків до попереднього року	107,1	103,8
Імпорт товарів і послуг:		
млн. доларів США	55 454	53 274
відсотків до попереднього року	107,3	103,1

Додаток 2
до постанови Кабінету Міністрів України
від 2015 р. №

ОСНОВНІ ПРОГНОЗНІ МАКРОПОКАЗНИКИ
економічного і соціального розвитку України

Показник	2017 рік		2018 рік		2019 рік	
	сценарій 1	сценарій 2	сценарій 1	сценарій 2	сценарій 1	сценарій 2
Валовий внутрішній продукт:						
номінальний, млрд. гривень	2572,1	2536,8	2888,1	2854,6	3183,1	3154,6
відсотків до попереднього року	103,5	101	104	103	104	103
Індекс споживчих цін:						
у середньому до попереднього року, відсотків	110,4	112,6	107,5	109,2	105,5	107
грудень до грудня попереднього року, відсотків	108,1	110,3	105,5	107,6	105,2	105,8
Індекс цін виробників промислової продукції (грудень до грудня попереднього року), відсотків	108,5	111,1	105,9	106,7	104,7	105,3
Прибуток іррибуткових підприємств, млрд. гривень	538,2	457,3	626,8	556,6	707,5	630,9
Фонд оплати праці найманих працівників і прошлового забезпечення військовослужбовців, млрд. гривень	662,1	648,1	731,7	710,3	795,7	769,4

(прогноз)

Григорук (С.В.)
Григорук (С.В.)

4.00151.72234 01002

Григорук (С.В.)
Григорук (С.В.)

4.00151.72234 00001

СХВАЛЕНО

Постановою Кабінету Міністрів України

від 2015 р. №

1

ЗМІСТ

ВСТУП	2
1. ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА	3
2. ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНЕ СЕРЕДОВИЩЕ	13
3. ПРИПУЩЕННЯ ПРОГНОЗУ: СЦЕНАРІ РОЗВИТКУ КРАЇНИ У 2016 РОКІ	15
4. ПОПИТ	24
4.1. ВИКОРИСТАННЯ ВАЛОВОГО ВНУТРІШНЬОГО ПРОДУКТУ	21
4.2. СПОЖИВАННЯ	26
4.3. ІНВЕСТИЦІЇ	28
4.4. ЧИСТИЙ ЕКСПОРТ	30
5. ПРОТОЗИЦІ	32
5.1. ВИРОБНИЦТВО ВАЛОВОГО ВНУТРІШНЬОГО ПРОДУКТУ	32
5.2. ПРОМИСЛОВІСТЬ	35
5.3. СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО	37
5.4. ТОРГІВЛЯ ТА ПОСЛУГИ	39
6. ЕКОНОМІЧНА РІВНОВАГА	41
6.1. БЮДЖЕТ	41
6.2. ЦІНИ	42
6.3. ДОХОДИ	45
6.4. РИНОК ПРАЦІ	47
6.5. ПЛАТІЖНИЙ БАЛАНС	49
7. ФІНАНСОВІ РИНКИ	52
8. АЛТЕРНАТИВНІ СЦЕНАРІ РОЗВИТКУ	55
9. ОСНОВНІ ПРОГНОЗИ МАКРОПОКАЗНИКИ ЕКОНОМІЧНОГО І СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА ТРИ РОКИ, ЩО ПІДСТАВЛЯЮТЬ ЗА ПРОГНОЗНИМ	57

ПРОГНОЗ ЕКОНОМІЧНОГО І СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА 2016 РІК ТА ОСНОВНИХ МАКРОПОКАЗНИКІВ ЕКОНОМІЧНОГО І СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА 2017–2019 РОКИ

ВСТУП

Прогноз економічного і соціального розвитку України на 2016 рік та основних макроекономічних показників економічного і соціального розвитку України на 2017-2019 роки (далі – Прогноз) розроблено Міністерством економічного розвитку і торгівлі за участю зацікавлених центральних органів виконавчої влади.

Метою розроблення документа є формування орієнтирів економічного і соціального розвитку на 2016 рік та три роки, що настануть за прогнозом, для використання їх під час розроблення проєктів Державного бюджету України на 2016 рік та Прогнозу Державного бюджету України на 2017 і 2018 роки, а також інших програмних і прогнозних документів.

Прогноз розроблено за сценаріями та ґрунтується на аналізі розвитку економіки у 2014 році, поточної соціально-економічної ситуації, припущеннях, які враховують вплив зовнішніх і внутрішніх чинників та містить висновки (обґрунтування) щодо розвитку економіки країни у 2016 році (у цілому та за секторами економіки) з визначенням кількісних параметрів та основні прогнозні макроекономічні показники на 2017-2019 роки.

1. ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА

Сьогодні економіка України перебуває у вкрай складному становищі, що зумовлено внутрішніми структурними проблемами та накопиченими дисбалансами, зовнішніми шоками та наслідками затяжного військового конфлікту на сході країни. Саме від останнього найбільше постраждала економічна активність. Розгортання геополітичного конфлікту, з одного боку, прискорило реалізацію ризиків, сформованих внутрішніми диспропорціями розвитку, а з іншого – супроводжувалося пошкодженням та руйнуванням виробничих потужностей і транспортної інфраструктури, втратою міжгалузевих та логістичних зв'язків у регіональному та зовнішньоекономічному просторі.

Результатом стало формування негативних процесів у всіх без винятку сферах життя суспільства.

Відомки 2014 року

У 2014 році майже всі види економічної діяльності реального сектору, крім сільського господарства (зростання на 2,2 відсотка), продемонстрували негативну динаміку. Найбільша глибина падіння спостерігалась у галузі інвестиційного спрямування – обсяги будівництва скоротилися на 20,4 відсотка, що відбулося на тлі скорочення капітальних інвестицій на 24,1 відсотка.

Падіння обсягів виробництва також спостерігалось в промисловості – на 10,1 відсотка, у транспорті (обсяг вантажообороту зменшився на 10,7 відсотка, пасажирообороту – на 11,5 відсотка), торгівлі (обсяг оптової торгівлі скоротився на 17,9 відсотка, роздрібною – на 8,9 відсотка). При цьому спад обсягів виробництва був особливо відчутним у промислово-розвинутих східних регіонах, які безпосередньо постраждали від конфлікту.

Довідково. Найбільший негативний внесок Донецької та Луганської області має промисловість – частка цих регіонів у структурі реалізації продукції промисловості 15,4 відсотка, роздрібна торгівля підприємств –

¹ Частка неконфільованих територій за даними 2013 року.

9,6 відсотка відповідно та в транспортні – вантажобором автомобільного транспорту – 8,4 відсотка відповідно, наважжуробором автомобільного – 11,2 відсотка відповідно (частка Донецької області у відтравленні вантажів – 36,9 відсотка, наважжурі – 12,2 відсотка відповідно).

Ураховуючи вищезазначене, у 2014 році внесок Донецької на Луганської області у скорочення показника в промисловості становив 6,4 відсоткового пункту, у роздрібній торгівлі підприємств – 3,9 відсоткового пункту.

Скорочення виробництва визначено падіння всіх складових доходів: реальної середньомісячної заробітної плати штатних працівників на 6,5 відсотка (реальний наивний дохід населення в цілому зменшився на 8,4 відсотка), збитки підприємств зросли значно більше, ніж прибутки (прибуток підприємств зріс на 1,6 відсотка, збитки збиткових підприємств – майже в чотири рази), реальні надходження до зведенного бюджету України зменшилися на 8,1 відсотка.

Скорочення доходів, а також поширення негативних настроїв як серед населення, так і серед інвесторів, негативно вплинуло на скорочення внутрішнього попиту – на 11,1 відсотка. Це додатково посилило зниження ділової активності підприємств.

Усе вищезазначене відбувалося на тлі макрофінансової дестабілізації – прискорення зростання цін на споживчому ринку до 24,9 відсотка (у розрахунку гуртел до гуртел попереднього року) та девальвації протягом року національної валюти до долара США на 97,3 відсотка.

Причиною дестабілізації стали фінансові диспропорції, накопичені у попередніх періодах, а військовий конфлікт. Падіння попиту та цін на зовнішніх ринках, втрата частини ринку Російської Федерації лише пришвидшили реалізацію негативного сценарію. Так, нарощування протягом чотирьох років постійної дефіциту рахунку поточних операцій, яке не забезпечене адекватним притоком капіталу за фінансовим рахунком, тиснуло на подальше скорочення міжнародних резервів. За 2014 рік валютні резерви скоротилися на 12,9 млрд. доларів США – до критичних 7,5 млрд. доларів США. Водночас

негативне сальдо товарів та послуг унаслідок різкої девальвації скоротилося до 5,3 млрд. доларів США, після 15,6 млрд. доларів США у 2013 році.

Падіння обсягів експорту товарів та послуг на 20,1 відсотка стало наслідком загального падіння обсягів виробництва (шоку пропозиції), втрати частини ринку в Російській Федерації (шоку попиту), погіршення зовнішньоекономічної кон'юнктури на ключових товарних ринках вітчизняного експорту в умовах слабкої конкурентоспроможності українських підприємств.

Зменшення обсягів імпортованих енергоносіїв, значна девальвація гривні, що обумовило подорожчання імпортованих товарів та, відповідно, зменшення попиту на них, загальне гальмування економічних та інвестиційних процесів обумовило падіння обсягів імпорту товарів та послуг на 27,4 відсотка.

У умовах дефіцитності платіжного балансу, сформованої негативним сальдо як за рахунком поточних операцій на рівні 5,3 млрд. доларів США, так і за фінансовим рахунком – на рівні 8,4 млрд. доларів США, розбалансуванню валютного ринку ускладнило процес управління ліквідністю в банківській системі. З метою стабілізації ситуації Національний банк України (НБУ) вдав до використання адміністративних заходів регулятора необхідно ринку. Так, серед жорстких адміністративних заходів регулятора необхідно відзначити подовження терміну дії норми щодо обов'язкового продажу експортерами надходжень в іноземній валюті, при цьому, обсяг її продажу було збільшено з 50 відсотків до 100 (останова НБУ від 20.08.2014 № 515), а потім знижено до 75 відсотків (останова НБУ від 22.09.2014 № 591); заборона видачі іноземної валюти з імітійних карт; введення обов'язкової котирації тропічних переказів у гривню, уповільнення процедури купівлі іноземної валюти на міжбанківському валютному ринку (останова НБУ від 29.08.2014 № 540); зменшення максимальної суми продажу готівкової іноземної валюти одній особі за один операційний (робочий) день до суми, що не перевищує в сквізавенні 3 тис. гривень у межах однієї банківської установи, заборона проведення операцій в іноземній валюті зі здійснення розрахунків за

імпортними операціями без увезення товару на територію України (постанова ІЗУ від 22.09.2014 № 591) тощо.

Продовженням економічних проблем стало розбалансування системи державних фінансів. Як наслідок, бюджетний дефіцит зріс до 4,6 відсотка ВВП, а обсяг валового зовнішнього боргу збільшився з 74,6 відсотка на кінець 2013 року до 95,1 відсотка від ВВП на кінець 2014 року.

Отже, національна економіка в черговий раз потрапила в коло боргової залежності: з одного боку, необхідність отримання додаткової зовнішньої підтримки для покриття дефіциту бюджету, з іншого – дефіцит платіжного балансу. Такі результати засвідчили про поглиблення кризи в країні та довели необхідність скорішого реформування економіки.

Підсумки січня–травня 2015 року

Початок 2015 року виявився ще більш негативним. Україна пережила новий девальвіційний та інфляційні шоки. Зокрема, загострення військового конфлікту в січні–лютому призвело до тимчасового наростання паціхних настроїв серед населення. Як наслідок, за 22 дні лютого гривня знецінилась у 1,8 раза, “Б'ючи рекорди” криз 1998, 2008 і 2014 років. Інфляція за березень склала 10,8 відсотка, що стало найвищим показником за останні 19 років. У квітні новий шок спричинило підвищення ціни на газ для населення в 5,5 раза, що призвело до загального зростання споживчих цін на 14 відсотків. У підсумку у річному розрахунку (квітень до квітня) зростання споживчих цін досягло значення у 60,9 відсотка, а знецінення національної валюти відносно долара США – 33,5 відсотка.

В умовах реалізації негативних шоків розраховувати на позитивні зміни в динаміці пропозиції продукції складно. А враховуючи, що стримувальними чинниками продовжували бути: військовий конфлікт та його негативні наслідки, анексія АР Крим і м. Севастополь; несприятлива цінова конкуренція на світових товарних ринках, зокрема чорних металів, добрих та залізничної сировини; застосування торговельних обмежень доступу до ринку з боку країн-членів Митного союзу, у першу чергу, Російської Федерації, у січні–квітні

відбулося поглиблення падіння.

Отже, у підсумку мало місяць:

спад виробництва в промисловості – 21,2 відсотка, будівництва – 31,2 відсотка, сільському господарстві (що протягом 2014 року залишалося єдиним видом економічної діяльності, що мав позитивні результати діяльності) – 5,4 відсотка, оптовій торгівлі – 18,4 відсотка, обсязі вантажообороту – 19 відсотків;

падіння ВВП за I квартал 2015 року порівняно з I кварталом 2014 року – на 17,2 відсотка (найгірший показник, починаючи з II кварталу 2009 року), а порівняно з IV кварталом 2014 року, з урахуванням сезонного фактору – на 5,3 відсотка;

зменшення експорту товарів та послуг – на 34 відсотків, імпорту – на 37 відсотків за січень–травень 2015 року,

зростання збитковості виробництва – у 2,3 раза за I квартал 2015 року порівняно з I кварталом 2014 року;

падіння капітальних інвестицій – на 14,8 відсотка за I квартал 2015 року порівняно із I кварталом 2014 року;

падіння реальної заробітної плати – на 23,5 відсотка за січень–травень 2015 року.

У травні 2015 року профіцит зведеного платіжного балансу становив 320 млн. доларів США, що на 0,7 млрд. доларів США менше, ніж у травні минулого року (1 млрд. доларів США). Формування профіциту зведеного балансу обумовило зростання міжнародних резервів до 9,9 млрд. доларів США.

У травні 2015 року вперше з початку року за фінансовим рахунком спостерігався приплив капіталу (чисті запозичення) в розмірі 330 млн. доларів США внаслідок розміщення ОЗДП під гарантію уряду США на 1 млрд. доларів США.

До умовно позитивних тенденцій належить зростаючі доходи бюджету та формування профіциту. Проте, враховуючи, що це відбувається на тлі реального скорочення виробництва та зростання цін на кінцеву продукцію, це свідчить лише про посилення податкового навантаження на споживача.

Порівнюючи результати поточного розвитку з тими, які українська економіка демонструвала до всіх вищезазначених подій, ми маємо усвідомлювати, що порівняємо дві різні економіки. І якщо є перспективи нової економіки, що має формуватися та розвиватися в нових зовнішніх, більш агресивних умовах, спрогнозувати досить складно. Надто значна кількість невизначеностей, економічні реформи реалізуються на тлі ряду суттєвих викликів та ризиків, що в тому числі мають геополітичний характер.

Ураховуючи вищезазначене, прогноз щодо перспектив розвитку економіки до кінця 2015 року та на 2016–2019 роки погіршено.

Очікування до кінця 2015 року

За підсумками 2015 року падіння ВВП поглибитимся порівняно із 2014 роком до 8,9 відсотка при певному покривленні ситуації в другому півріччі. У IV кварталі прогнозується зростання реального ВВП, але здебільшого це пояснюється ефектом низької статистичної бази 2014 року.

Продовження негативних економічних процесів у 2015 у році буде обумовлене відсутністю підтримки позитивної динаміки ВВП з боку всіх основних джерел зростання – споживання, інвестицій та експорту, навіть основний драйвер економічного розвитку попередніх років – внутрішній споживчий попит демонструватиме від'ємну динаміку.

Найбільш негативний вплив на ВВП буде чинити скорочення саме споживчого попиту домогосподарств на 11,1 відсотка (його частка у ВВП становить майже 71 відсоток). Попит зужуватиметься внаслідок скорочення реальних доходів населення в умовах замороження державних соціальних стандартів, зростання споживчої інфляції, падіння виробництва. Очікується падіння реальної заробітної плати на 20,4 відсотка. Також відбудеться перерозподіл у використанні фінансових ресурсів домогосподарств з купівлі товарів на споживчому ринку на сплату енергоносіїв, зважаючи на підвищення тарифів на газ, електроенергію та тепло. У цілому, індекс споживчих цін очікується на рівні 145,8 відсотка (у розрахунок грудень до грудня попереднього року) порівняно з 124,9 відсотка у 2014 році.

Зниження споживання сектору загальнодержавного управління буде обумовлено значною фіскальною консолидацією. В умовах необхідності забезпечення утримання траншичного обсягу державного бюджету України на рівні 4,1 відсотка від ВВП, а також значного державного боргового навантаження зберігатиметься необхідність оптимізації бюджетних видатків.

Інвестиційний попит (ВІПК), що у ВВП за підсумками 2014 року становить лише 14 відсотків, зменшиться на 21,7 відсотка внаслідок зростання збитковості виробництва та відсутності кредитної підтримки з боку банківського сектору. Хоча і очікується збільшення обсягів прямих іноземних інвестицій до 1,5 млрд. доларів США, але цих коштів буде вкрай недостатньо. Загальна інвестиційна лавза буде обумовлена, у першу чергу, нестабільною ситуацією на сході країни, погіршенням міжнародних рейтингів, високими інвестиційними ризиками.

Падіння валютних обсягів експорту товарів та послуг у 2015 році прогнозується на рівні 23 відсотків, імпорту – на рівні 26,9 відсотка. Зупинка виробничих потужностей та логістичні проблеми внаслідок руйнування транспортної інфраструктури на сході країни, майже повне закриття доступу до ринків збуту Російської Федерації, несприятлива кон'юнктура на світових товарних ринках, шокове знецінення національної валюти негативно впливатимуть на результати зовнішньоекономічної діяльності.

Скорочення всіх складових попиту, а також навіть інфраструктурні та виробничі обмеження у цьому році, обумовлять падіння виробництва в усіх видах економічної діяльності.

Прогноз на 2016 рік

За прогнозами більшості експертів “дня” падіння українська економіка досягне у 2015 році. У 2016 році прогнозується відновлення економічного зростання. Факторами, що позитивно впливатимуть на стан економіки будуть реалізації комплексу заходів з реформування економіки та досягнення макроекономічної стабільності. Крім того, економічний розвиток України відбудуватиметься в умовах поглиблення співпраці з Європейським Союзом, що

також матиме свій позитивний вплив на розвиток як окремих секторів економіки, так і економіки в цілому.

За сценарієм 1 прогнозується зростання ВВП на 2 відсотки. З боку попиту рушієм росту стане інвестиційний попит унаслідок реалізації проектів з розвитку інфраструктури та відбудови постраждалих територій, а з боку пропозиції найбільшими темпами прогнозується зростання обсягів виробництва в інвестиційних секторах та в експорторієнтованих видах економічної діяльності внаслідок повернення вітчизняних експортерів на зовнішні ринки та виходу на пові.

Джерелом зростання інвестиційного попиту стануть зовнішні ресурси за інвестиційними договорами, укладеними з іноземними державами, банками і міжнародними фінансовими організаціями, а також внутрішні бюджетні капітальні вкладення та безпосередньо фінанси підприємств. Реалізація реформ, спрямованих на покращення інвестиційного і ділового клімату, забезпечення фінансової стабільності та покращення економічної діяльності, а також продовження співпраці з міжнародними фінансовими організаціями сприятимуть частому збільшенню припливу прямих іноземних інвестицій на рівні 1,8 млрд. доларів США та розширенню внутрішніх інвестиційних джерел. Певний позитивний внесок буде справляти і вітнізьяпа башківська система, що у 2015 році пройде період оздоровлення. У цілому зростання валового нагромадження основного капіталу (далі – ВІОК) прогнозується на рівні 6,8 відсотка.

Значний позитивний вплив на відновлення економічного зростання матиме експорт. Відкритість для України європейських ринків, девальваційні переваги, наближення вітчизняного законодавства до норм ЄС розширять можливість українських товаровиробників щодо освоєння європейського ринку збуту. Це частково компенсуватиме втрати внаслідок скорочення співпраці з Російською Федерацією. Зростання експорту товарів та послуг прогнозується на рівні 7,1 відсотка.

Прогнозується також відновлення зростання і споживчих витрат.

Покращення виробничої активності розширять істотні можливості суб'єктів економічної діяльності до підвищення доходів від трудової діяльності, а також сприятиме зростанню надходжень до бюджету, а відповідно і споживчих витрат сектору загальнодержавного управління. За таких умов передбачається реальне зростання кішцевих споживчих витрат на 1,6 відсотка.

Стабілізація фінансової системи, незначна девальвація національної валюти, менші темпи підвищення адміністративно регульованих цін і тарифів обумовить гальмування інфляційних процесів у країні. Індекс споживчих цін прогнозується на рівні 112 відсотків (у розрахунку грудень до грудня попереднього року).

Сценарій 2 передбачає більш песимістичний розвиток економіки порівняно із сценарієм 1. З огляду на те, що економічні реформи реалізуються на тлі ряду суттєвих викликів та ризиків. Отже відновлення економічного зростання може зайняти більше часу та виявитися менш вираженим через наявні негативні наслідки від конфлікту на сході країни, ризики в фінансовій сфері, а також можливе виникнення ускладнень у сфері управління державним боргом.

За цим сценарієм суттєво менший, але позитивний внесок у зростання справлятиме експорт та інвестиційний попит, у зв'язку із необхідністю вирішення питань відбудови постраждалих територій, у тому числі за рахунок донорської допомоги. Разом з тим не очікується зростання кішцевих споживчих витрат населення та сектору загальнодержавного управління. Недостатньо успішне вирішення питань реструктуризації боргів збереже високе навантаження видатків з обслуговування та погашення боргів на бюджет, що обмежуватиме можливості нарощування як поточних, так і інвестиційних видатків бюджету. Це стосується і можливостей виробників підвищувати зарплатну плату. Реальне скорочення кішцевих споживчих витрат прогнозується на рівні 0,6 відсотка.

Як результат у 2016 році прогнозується зменшення ВВП на 0,3 відсотка при зростанні інфляції на 14,7 відсотка. Деяко вищі темпи останньої в умовах

обмеженого попиту пояснюватимуться висшим тиском девальвацийних процесів та збереженим соціальною напругою в суспільстві.

Прогноз на середньострокову перспективу

На сьогодні під впливом форс-мажорних обставин відбувається зміна вітчизняної економічної системи. Повернутися до "старої" економіки вже неможливо, оскільки навіть зовнішньоекономічне оточення для України стало нашім. За таких умов стратегічне завдання – структура перебудова та забезпечення на цій основі стабільного зростання національної економіки – стає ще більш актуальним.

Але для забезпечення повної структурної перебудови та вирішення геополітичного конфлікту необхідний тривалий час і складний переговорний процес. Значними повинні бути і фінансові ресурси.

Ураховуючи помилки минулого та з метою страхування бюджетних ризиків прогнозу на середньострокову перспективу за сценарієм існування не максимально досяжні орієнтири за умов успішної реалізації політики реформування, а консервативні орієнтири, відповідно до яких за сценарієм 1 ВВП зростатиме в середньому протягом 2017–2019 років на 3,8 відсотка щороку, за сценарієм 2 – на 2,3 відсотка.

2. ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНЕ СЕРЕДОВИЩЕ

Відносно низький рівень цін на світових енергетичних ринках, у поєднанні із м'якою грошово-кредитною політикою на європейському фінансовому ринку виступають основними чинниками впливу на розвиток світової економіки. За підсумком 2016 року прогнозується зростання ВВП світу на рівні 3,8 відсотка.

Основними драйверами висхідного тренду розвитку світової економіки у 2016 році, як і раніше, будуть країни з ринками, що розвиваються, та країни, у яких відбувається формування ринків.

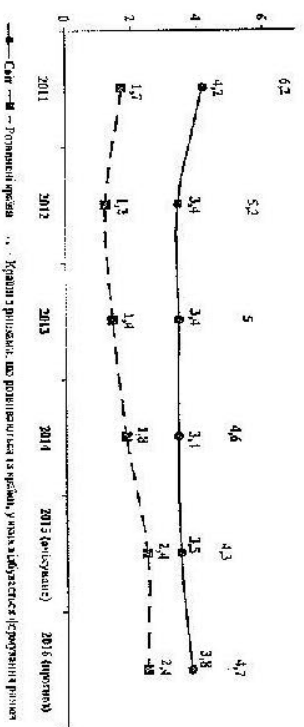

Рис. 2.1. Динаміка ВВП світу, розвинених країн, країн з ринками, що розвиваються, та країн, у яких відбувається формування ринків, у відсотках

Джерело: МВФ (World Economic Outlook, квітень 2015 року)

Очікується, що послаблення курсу євро в поєднанні із м'якою монетарною політикою та більш нейтральною фіскальною політикою зумовить поживлення діючої активності в Єврозоні. Водночас слабка інвестиційна динаміка стримуватиме економічний розвиток країн Єврозони. Зазначені вище чинники за підсумком 2016 року сформулюють зростання ВВП в Єврозоні на рівні 1,7 відсотка.

Шляхшими темпами ніж в Єврозоні прогнозується розвиток економіки США (на 3,1 відсотка), що перебудуватиме під впливом активізації внутрішнього попиту (внаслідок збереження відносно низьких цін на нафту), більш помірною бюджетною корегування та подальшого впровадження адаптивної грошово-

кредитної політики³. Разом з тим подорожчання долара США зумовить коригування чистого експорту в бік зменшення.

За підсумком 2016 року очікується скорочення ВВП у Російській Федерації на 1,1 відсотка, що стане наслідком застосування до Російської Федерації санкцій з боку Європи та США, порушення виробничих та торговельних відносин з Україною, низьких цін на нафту та вичікувальної позиції інвесторів щодо розвитку економіки Російської Федерації.

Динаміка цін на світових товарних ринках за підсумком 2016 року формуватиметься в умовах прискорення зростання світової торгівлі до 4,7 відсотка.

Послаблення інвестиційної активності та відповідно видобувного потенціалу нафтової галузі унаслідок зниження цін у 2014–2015 роках зумовить коригування вартості нафти у 2016 році в бік збільшення (на 10,8–11,7 відсотка), що буде частково знівлено очікуваним збільшенням пропозиції іранської нафти на світовому ринку.

Цінова кон'юнктура на ринку чорних металів буде залишатися низькою і формуватиметься, з одного боку, під впливом збереження цінності перевиробництва сталі на світовому ринку, а з іншого – прискоренням економічного зростання в Єврозоні і країнах, що розвиваються, та висхідного тренду на світових енергетичних ринках. Як наслідок у 2016 році прогнозується збереження відносно стабільності цін на чорні метали (незначне зростання до 0,5 відсотка).

Помірне зростання попиту на ринку мінеральних добрив, зокрема азотних (мочевина) на тлі підвищення вартості енергетичних товарів сформують зростання цін на добрива у 2016 році на рівні до 1,5 відсотка. Аналогічна тенденція спостерігатиметься на світовому ринку зерна.

Ризиками для стійкого економічного зростання у 2016 році залишатимуться: накопичені проблеми в Єврозоні, уловільнені екопомітного зростання Китаю, формування нових геополітичних ризиків та відтік капіталу з країн з ринками, що розвиваються.

³ Адаптивна грошово-кредитна політика передбачає заходи щодо збереження центральними банками низьких відсоткових ставок та впровадження програм, спрямованих на зняття відсоткових ставок на певних ринках для підтримки відповідних категорій позитиванків, або ж спрявання розвитку фінансових посередників в цілому.

3. ПРИПУЩЕННЯ ПРОГНОЗУ: СЦЕНАРІЙ РОЗВИТКУ КРАЇНИ У 2016 РОЦІ

У прогнозному періоді основними напрямками розвитку вітчизняної економіки залишатиметься поглиблення співпраці з Європейським Союзом та здійснення реформування економіки, що має забезпечити закріплення стійкого економічного зростання та посилення спроможності національної економіки протистояти зовнішнім викликам.

Прогноз на 2016 рік розроблено на варіантній основі – за сценаріями 1 і 2.

Прогноз за сценарієм 1 за основними припущеннями та макропоказниками у цілому відповідає прогнозу Міжнародного валютного фонду (далі – МВФ) і передбачає успішну реалізацію економічної програми, яку запроваджуватиме Уряд України за підтримки МВФ та інших міжнародних партнерів.

Сценарій 2 передбачає більш песимістичний розвиток економіки порівняно зі сценарієм 1, ураховуючи реалізацію економічних реформ на тлі ряду суттєвих викликів та ризиків. За цим сценарієм відновлення економічного зростання може зайняти більше часу та виявитися менш вираженим через наявні негативні наслідки від конфлікту на сході країни, ризики в фінансовій сфері, а також можливе виникнення ускладнень у сфері управління державним боргом.

	Сценарій 1	Сценарій 2
Ситуація на сході країни		
1	Відсутність активної фази військового конфлікту	
Зовнішні припущення		
2	Появе набуття чинності Угоди про асоціацію між Україною та ЄС після ратифікації всіма державами – членами ЄС. Початок дії положень Розділу IV Угоди про асоціацію щодо створення зони вільної торгівлі між Україною та ЄС.	Застосування окремих положень Угоди про асоціацію між Україною та ЄС. Відтермінування початку дії положень зони вільної торгівлі. Продовження спорного ЄС преференційного торговельного режиму. Позитивна динаміка в торговельно-економічних

	Сценарій 1	Сценарій 2
	відносьтах з ЄС	
3	Виконання програми співробітництва з МВФ, реалізація проєктів зі Світовим банком, ЄБРР та іншими міжнародними організаціями	
4	Запровадження заходів щодо диверсифікації географічної структури енергетичного імпорту з метою підвищення рівня безпеки внутрішнього ринку	
5	Повноцінне функціонування зони вільної торгівлі відповідно до Договору про зону вільної торгівлі СНД. Зростання обсягів взаємної торгівлі між Україною та країнами СНД	Збереження поточного стану торговельно-економічних відносин з державами-учасницями Договору про зону вільної торгівлі СНД. Функціонування зони вільної торгівлі відповідно до Договору про зону вільної торгівлі СНД з урахуванням обмежувальних заходів, застосованих Російською Федерацією щодо товарів, походженням з України
6	Розширення експортних поставок на нові ринки збуту, зокрема країн ЄС та Азії. Збільшення обсягів експорту до ЄС, зокрема через розширення асортименту, а також початок експорту продукції тваринного походження після завершення відповідних верифікаційних процедур зі сторони ЄС. Адаптація системи безпеки та якості до європейських стандартів	
7	Збільшення в структурі експорту до ЄС частки високотехнологічної продукції	Незмінність в структурі загального експорту частки високотехнологічної продукції
Внутрішні припущення:		
податково-бюджетна політика		
8	Збереження з урахуванням податкового законодавства частки нерезидентів вільного внутрішнього продукту через зведений бюджет на рівні не вищому, ніж введено при затвердженні державного бюджету України на 2015 рік (33,5 відсотка)	
9	Скорочення боргового навантаження па економіку, в тому числі за підтримки міжнародного фінансування (переважно рефінансування боргу) та управління державним боргом, що дасть змогу зменшити виплати, пов'язані з обслуговуванням і погашенням державного боргу в найближчі роки.	
	Фінансування дефіциту спеціального фонду державного бюджету за	

	Сценарій 1	Сценарій 2
	рахунок кредитів (позик), що залучаються державою від поземних держав, банків і міжнародних фінансових організацій для виконання інвестиційних проєктів.	
	Недопущення можливості здійснення повільнових державних запозичень	
10	Створення системи управління ризиками державного боргу з метою запобігання пікним навантаженням на державний бюджет, розвитку вторинного ринку державних облігацій за рахунок проведення активних операцій з державним боргом із залученням тимчасово вільних коштів єдиного каннацького рахунку у межах граничного обсягу державного боргу на кінець бюджетного періоду	
11	Встановлення граничного обсягу надання державних гарантій на бюджетний період не більш як 5 відсотків доходу загального фонду державного бюджету для кредитування інвестиційних, інноваційних та інфраструктурних проєктів розвитку, які мають стратегічне значення та реалізація яких сприятиме розвитку економіки України	
12	Оптимізація структури органів державної влади і відповідних відділів державного бюджету з урахуванням зменшення контрольних функцій і приваєлення кількості контрольно-технічних органів та їх повноважень у відповідності з європейськими стандартами, перетягуду системи органів виконавчої влади за результатами функціонального аналізу, забезпечуючи усунення розпорошеності і дублювання функцій державного управління та ліквідацію неактивних державі функцій	
13	Забезпечення повільного здійснення заходів з реформування чинної системи пільг на проїзд та поштупового переходу на адресну прощову допомогу	
14	Низький рівень бюджетних інвестицій	
15	Забезпечення пріоритетного спрямування бюджетних коштів на оборону та правоохоронну діяльність, зокрема на розвиток озброєння та військової техніки з урахуванням необхідності впровадження стандартів НАТО, проведення інтенсивної бойової підготовки військ з урахуванням досвіду, набутого під час проведення антитерористичної операції, облаштування кордону	
16	Збереження спеціального податкового режиму для сільськогосподарських товаровиробників (чечерів, група), а також спеціального режиму оподаткування ПДВ у сфері сільського, лісового господарства та рибальства	
17	Посилення боротьби зі схемами ухилення від сплати податків корупційними і фізичними особами, зокрема, удосконалення системи	

	Сценарій 1	Сценарій 2
18	адміністрування податків, зборів та інших обов'язкових платежів, а також підвищення дієвості податкового контролю за трансфертним ціноутворенням	адміністрування податків, зборів та інших обов'язкових платежів, а також підвищення дієвості податкового контролю за трансфертним ціноутворенням
19	Адаптація податкового законодавства України до законодавства ЄС шляхом унесення до Податкового та Митного кодексів України змін, спрямованих на наближення їх положень до законодавства ЄС з питань податку на додану вартість, акцизного податку та мита	Адаптація податкового законодавства України до законодавства ЄС шляхом унесення до Податкового та Митного кодексів України змін, спрямованих на наближення їх положень до законодавства ЄС з питань податку на додану вартість, акцизного податку та мита
20	Активна підготовка та продаж об'єктів державного майна в умовах підвищення зацікавленості інвесторів	Активна підготовка та продаж об'єктів державного майна в умовах підвищення зацікавленості інвесторів
21	грошово-кредитна та валютна політика	грошово-кредитна та валютна політика
22	Встановлення офіційного курсу гривні до долара США на підставі її котирувань на міжбанківському ринку	Встановлення офіційного курсу гривні до долара США на підставі її котирувань на міжбанківському ринку
23	Відновлення достатності міжнародних резервів	Відновлення достатності міжнародних резервів
24	Поступове зняття валютних адміністративних обмежень і заходів контролю за капіталом, за умови достатнього прогресу в стабілізації фінансових умов	Прологація адміністративних обмежень на валютному ринку
25	Підвищення дієвості використання процентної ставки як основного інструменту монетарної політики. Використання облікової ставки як базової щодо визначення вартості ресурсів за операціями рефінансування	Підвищення процентної ставки як основного інструменту монетарної політики. Використання облікової ставки як базової щодо визначення вартості ресурсів за операціями рефінансування
26	Активізація процесів кредитування реального сектору економіки та впровадження заходів щодо поліпшення структури активів банків	Помірне кредитування реального сектору економіки та впровадження заходів щодо поліпшення структури активів банків
27	Збільшення капіталізації та ліквідності небанківських установ та фондового ринку, удосконалення ринкової інфраструктури та засад саморегулювання	Збільшення капіталізації та ліквідності небанківських установ та фондового ринку, удосконалення ринкової інфраструктури та засад саморегулювання
28	соціальна політика	соціальна політика
29	Забезпечення економічно обгрунтованого підвищення розміру мінімальної заробітної плати та посадового окладу (тарифної ставки) працівника першого тарифного розряду Єдиної тарифної сітки з урахуванням фінансових можливостей бюджету	Забезпечення економічно обгрунтованого підвищення розміру мінімальної заробітної плати та посадового окладу (тарифної ставки) працівника першого тарифного розряду Єдиної тарифної сітки з урахуванням фінансових можливостей бюджету
30	Встановлення розміру прожиткового мінімуму та рівня його забезпечення на основі зростання показників реального сектору економіки та індексу споживчих цін	Встановлення розміру прожиткового мінімуму та рівня його забезпечення на основі зростання показників реального сектору економіки та індексу споживчих цін
31	Обмеження доплат, надбавок, премій	Обмеження доплат, надбавок, премій

	Сценарій 1	Сценарій 2
29	Подальше реформування системи пенсійного забезпечення, розвиток системи недержавного пенсійного забезпечення	Система пенсійного забезпечення, розвиток системи недержавного пенсійного забезпечення
30	Належне соціальне забезпечення військовослужбовців (осіб рядового і начальницького складу) – учасників антитерористичної операції, а також сімей загиблих військовослужбовців (осіб рядового і начальницького складу) – учасників антитерористичної операції	Належне соціальне забезпечення військовослужбовців (осіб рядового і начальницького складу) – учасників антитерористичної операції, а також сімей загиблих військовослужбовців (осіб рядового і начальницького складу) – учасників антитерористичної операції
31	Подальший розвиток індустріальних парків як інструменту стимулювання інвестиційно-інноваційної діяльності в реальному секторі економіки	Складний механізм і недосконалі умови створення та забезпечення функціонування індустріальних парків, у тому числі надання державної підтримки для їх облаштування
32	Залучення 2,8 млрд. доларів США від міжнародних фінансових організацій для фінансування пріоритетних проєктів в Україні: започаткування інвестиційних проєктів, збереження на високому рівні вибірки кошти по діючим проєктам	Залучення 2 млрд. доларів США від міжнародних фінансових організацій для фінансування пріоритетних проєктів в Україні: започаткування інвестиційних проєктів, збереження на високому рівні вибірки кошти по діючим проєктам
33	Здійснення реформи системи управління державними інвестиціями, запровадження оцінки, обгрунтованого та прозорого відбору проєктів, забезпечення стабільності їх фінансування відповідно до планів та строків їх реалізації	Здійснення реформи системи управління державними інвестиціями, запровадження оцінки, обгрунтованого та прозорого відбору проєктів, забезпечення стабільності їх фінансування відповідно до планів та строків їх реалізації
34	Вирішення проблеми з дефіцитом енергоресурсів. Нарощування освоєння вітчизняних ресурсів, зокрема, запасів сланцевого газу, модернізація нафто- і газотранспортної мережі	Напружена ситуація із забезпеченням енергоресурсами освоєння вітчизняних ресурсів, зокрема, запасів сланцевого газу, модернізація нафто- і газотранспортної мережі
35	Продовження приватизації енергогенеруючих потужностей, лібералізація ринку вугілля шляхом	Продовження приватизації енергогенеруючих потужностей, лібералізація ринку вугілля шляхом

	Сценарій 1	Сценарій 2
	послужбового приваженні цін на вугілля у відповідність із ринковими та шляхом поетапного переходу до біржової форми торгівлі	
36	Зниження енергоефективності ВВП на п'ять відсотків за рахунок стимулювання та впровадження енергоефективних технологій опалювального стокування енергетичних ресурсів	Зниження енергоефективності ВВП на 3-4 відсотки за рахунок стимулювання та впровадження енергоефективних технологій опалювального стокування енергетичних ресурсів
37	Підвищення позиції в рейтингу Doing Business-2016 за рахунок суттєвого реформування сфери зовнішньої торгівлі у напрямі зменшення вартості оформлення документів під час експортних/імпортних операцій, удосконалення засвід корпоративного права та процедури банкрутства	Незмінність позиції в рейтингу Doing Business-2016 порівняно з попереднім роком
38	Удосконалення тарифної політики шляхом послужбового приваження цін (тарифів) до екологічно обгрунтованого рівня, поетапна ліквідація пережесного субсидування та вирівнювання цін і тарифів на природний газ, електричну енергію, водопостачання і водовідведення, збільшення у структурі цін (тарифів) інвестиційної складової	
39	Подальше реформування вугільної галузі, зокрема, шляхом прийняття закону щодо державної підтримки вугільної галузі, підготовки до приватизації всіх вугледобувних підприємств, прийняття рішень щодо ліквідації (консервації) шахт, які не приватизовано	
40	Диверсифікація шляхів та джерел постачання первинних енергетичних ресурсів, зокрема ядерного палива	
41	Активізація державно-приватного партнерства у сфері модернізації та будівництва об'єктів транспортної інфраструктури, що сприятиме інтенсифікації розвитку автомобільних доріг України та поступовому приваженню їх у відповідність із міжнародними стандартами	Брак фінансових ресурсів на реалізацію проєктів з розвитку автомобільних доріг України.
42	Зниження ступеня зносу основних	Зниження ступеня зносу основних

	Сценарій 1	Сценарій 2
	засоби транспортної галузі на 5-6 відсоткових пунктів, зокрема, шляхом оновлення рухомого складу транспорту	засоби транспортної галузі на 3-4 відсоткових пунктів
43	Відновлення зруйнованої інфраструктури східних регіонів України шляхом оптимізації та використання донорської допомоги для відбудови території, зруйнованих унаслідок проведення антитерористичної операції	

Основними ризиками пронозу розглядається, насамперед:

- ескалация військового конфлікту на сході країни;
- повільне реформування економіки;
- високий рівень дефіциту платіжного балансу в умовах скорочення попиту на світових товарних ринках та відповідно зниження цін на продукцію основних статей вітчизняного експорту;
- рівень міжнародних резервів нижче критичного;
- недостатність кредитів унаслідок їх високої вартості;
- збереження критичного рівня зовнішньої заборгованості (держави та корпоративного сектору);
- істотне зумовлення торговельних та інших зовнішньоекономічних зв'язків з Російською Федерацією та подальше ускладнення відносин з країнами-членами Митного союзу;
- недостатність зовнішнього кредитування як через збереження фінансових проблем у світі, так і через відсутність довіри іноземних кредиторів до вітчизняної політики реформування економіки;
- монетизація дефіциту бюджету та відповідно пришвидшення інфляційної динаміки;
- зростання цін на світових товарних ринках сировинної спрямованості унаслідок зростання цін на нафту через загострення військового протистояння на Близькому Сході;

- слабка адаптація українських товаровиробників до роботи на європейському ринку, що в умовах обмеженості доступу до ринків країн ЄС значно стримуватиме потенційний розвиток економіки;
- зростання нестабільності банківської системи, через наявність значної кількості проблемних кредитів та посилення кризи неплатежів по видавкам кредитам.

Таблиця 3.1

КІЛЬКІСНІ ПРИПУЩЕННЯ ПРОГНОЗУ

Основні "маяки" різниці між сценаріями на прогнозований період:

Найменування показника	2014 рік			2015 рік			2016 рік	
	факт	сценарій 1	сценарій 2	факт	сценарій 1	сценарій 2	сценарій 1	сценарій 2

1. Зовнішні умови

Ціна на нафту марки Brent, середьорічний приріст/зниження, відсотків	"-8,9	"-39,3-	"-29,2	10,8-11,7
Середьорічна ціна на нафту марки Brent, доларів США за барель	98,9	60-65	"-1,3-	67-72
Ціна на імпортований природний газ, середьорічний приріст/зниження, відсотків*	"-25,9	0,4	"-1,3-	0,6-0,7
Середьорічна ціна на імпортований природний газ, доларів США за 1 тис.м ³ *	293,8	290-295	"-11,5-	292-297
Світові ціни на чорні метали, середьорічний приріст/зниження, відсотків	"-2,8	"-13,5	"-9-	0-0,5
Світова ціна на добрива (мочевина), середьорічний приріст/зниження, відсотків	"-7	"-11	"-11	0-1,5
Темпи приросту/зниження економіки, відсотків **	3,4	3,5	3,5	3,8
Світ	2,4	3,1	3,1	3,1
США	0,9	1,5	1,5	1,7
Єврозона	7,4	6,8	6,8	6,3
Китай	0,6	"-3,8	"-3,8	"-1,1
Російська Федерація	63,9	59,1	59,1	62,5
2. Внутрішні умови	0,3	1,5	1,5	1,8
2.1. Загальні умови				
Валовий збір зернових, млн. тонн				60,6
Приріст прямих іноземних інвестицій (за методологією платіжного балансу), млрд. доларів США				0,9

Найменування показника

Найменування показника	2014 рік		2015 рік		2016 рік	
	факт	сценарій 1	сценарій 1	сценарій 2	сценарій 1	сценарій 2
2.2. Грошово-кредитна та валютна політика						
Курс долара США (середьорічний), гривень за долар США	11,9	22,0	24,1	25,2		
Курс долара США (на кінець року), гривень за долар США	15,8	23,5	24,4	25,6		
2.3. Тарифна політика						
Зміна граничного рівня цін (тарифів) на природний газ для всіх категорій споживачів (у середьорічному розрахунку):						
промислових підприємств, відсотків*	22,5	60-65	10-15			
для населення (грудень до грудня), відсотків*	52,3	453,4	0			
Зміна роздрібних тарифів на електроенергію для побутових споживачів, грудень до грудня, відсотків	13,2	78	55			
промислових підприємств: у середьорічному розрахунку, відсотків	13,8	4	5-8			
грудень до грудня, відсотків	25,8	5	7-10			
Зміна тарифів на перевезення пасажирів, багажу і вантажобагажу пасажирів залізничним транспортом						
грудень до грудня, відсотків	20	21	35			
вантажні залізничні перевезення: у середьорічному розрахунку, відсотків	11,2	54,4***	18,1			
грудень до грудня, відсотків	12,5	62,5	19			
послуги зв'язку (грудень до грудня), відсотків:						
загальнодоступні телекомунікаційні універсальні послуги	15	26	14			
приймання та доставка вітчизняних періодичних друкованих видань за середньомісячною	15	21	30			
Зміна тарифів на послуги населенню (грудень до грудня), відсотків:	0	25***	30			
водопостачання	62,2	15-19	10-15			
водовідведення	75,4	15-19	10-15			
утримання будинок і споруд та придбаних територій (квартирна плата) гаряча вода, опалення (теплопостачання)*	1,5	10	8			
2.4. Податково-бюджетна політика						
податок на прибуток підприємств, відсотків	42	68	94-101			
	18	18	18			

Сценарій 2 ураховує уповільнення у часі, внаслідок дії різноманітних факторів, процесів реформування економіки та пристосування бізнес-середовища до нових умов функціонування, що забезпечить формування менш якісного підґрунтя для економічного розвитку.

Нижча, порівняно із сценарієм 1, активність виробників та інвесторів формуватиме більш помірний позитивний вплив на всі складові попиту. Затримка, порівняно із сценарієм 1, процесів фінансового оздоровлення суб'єктів економічної системи уповільнить динаміку нарощування фінансування інвестицій та не дозволить забезпечити відновлення позитивної динаміки реальних доходів населення, що стримуватиме повноцінне відновлення компонентів внутрішнього попиту. Крім того, повільні реформи в напрямку покращення інвестиційної привабливості також стримуватимуть активність іноземних та внутрішніх інвесторів. За таких умов прогнозується розширення валового напромадження основного капіталу на рівні 0,5 відсотка та скорочення кінцевих споживчих витрат на 0,6 відсотка.

Разом з цим нижча економічна активність суб'єктів діяльності в умовах збереження слабких конкурентних позицій на світовому ринку формуватиме менший позитивний внесок зовнішнього попиту, порівняно із сценарієм 1, на рівні 0,6 відсоткового пункту.

У цілому вищезазначене забезпечить за сценарієм 2 у 2016 році збереження негативної динаміки ВВП на рівні 0,3 відсотка.

4.2. СПОЖИВАЧІ

У 2016 році за сценарієм 1 покращення економічної активності на тлі досягнення макроекономічної та фінансової стабільності стимулюватиме покращення фінансового стану підприємств, що розширюватиме можливість суб'єктів економічної діяльності до підвищення доходів від трудової діяльності. За таких умов передбачається поступове підвищення платоспроможності населення, вплив якого на економічне зростання додатково посилюватиметься у міру стабілізації соціально-економічної ситуації в країні за рахунок відкладеного в часі споживчого попиту. Ці процеси відображатимуться зрушеннями в динаміці реальних наявних доходів населення в бік їх зростання

(на 1,6 відсотка) та відновленні реального зростання кінцевих споживчих витрат домогосподарств (на 1,9 відсотка).

Обсяг та структура витрат домогосподарств формуватимуться під все ще суттєвим впливом цінового та курсового тисників, на дивіденду яких, у свою чергу, впливатимуть продовження підвищення адміністративно-регульованих тарифів та проведення гнучкої валютно-курсової політики.

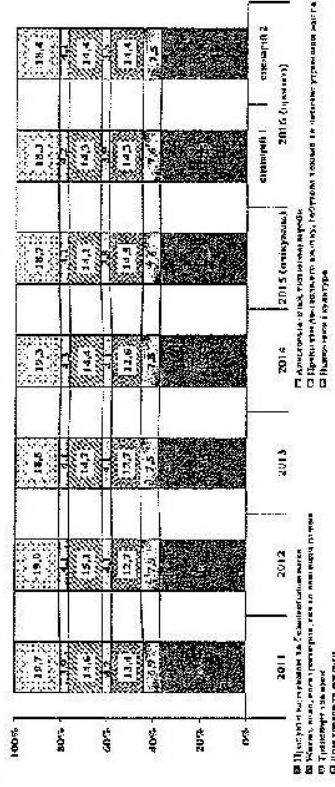

Рис. 4.2.1. Структура кінцевих споживчих витрат домашніх господарств за цілями, відсотків до їх загального обсягу

Джерело: Держстат, прогнозні розрахунки Мілекономрозвитку

Покращення виробничої діяльності в умовах фінансової стабілізації сприятимуть кращому наповненню дохідної частини бюджету. Проте завдання із забезпечення утримання граничного обсягу дефіциту Державного бюджету України на рівні до 3 відсотків від ВВП, а також значне державне боргове навантаження обумовлюватимуть необхідність продовження політики оптимізації бюджетних витратків.

Як наслідок, прогнозується помірне відновлення реального зростання кінцевих споживчих витрат сектору загальнодержавного управління (на рівні 0,5 відсотка). Загалом кінцеві споживчі витрати за сценарієм 1 зростуть на 1,6 відсотка, а їх частка у структурі ВВП становитиме 88,2 відсотка.

За сценарієм 2 фінансові можливості економіки в частині підвищення рівня оплати праці та соціальних виплат залишатимуться обмеженими.

Враховуючи також децю вищі темпи зростання цін внаслідок збереження високих фінансових ризиків, прогнозується продовження скорочення реальних